

TÜRKİYE EMİSYON TİCARET SİSTEMİ YÖNETMELİĞİ TASLAĞI

BİRİNCİ KISIM

Genel Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Başlangıç Hükümleri

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu yönetmeliğin amacı, sera gazı emisyonlarının izlenmesi, raporlanması ve doğrulanması ile Emisyon Ticaret Sisteminin uygulanmasına dair usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu yönetmelik,

a) EK-1'deki listede yer alan faaliyetlerden kaynaklanan sera gazı emisyonlarının izlenmesi, raporlanması ve doğrulanması iş ve işlemleri ile doğrulayıcı kuruluşların ve işletmelerin yükümlülüklerinin belirlenmesine dair usul ve esaslar ile;

b) Emisyon Ticaret Sisteminde kapsama dahil faaliyetleri, Emisyon Ticaret Sisteminin uygulanabilmesine ilişkin iş ve işlemleri, bu iş ve işlemleri gerçekleştiren gerçek ve tüzel kişiler ile yetkili mercilerin yetki ve sorumluluklarını kapsar.

(2) Araştırmanın yapıldığı, yeni ürün ve proseslerin geliştirildiği ve test edildiği tesisler ve tesis bölümleri ile münhasır olarak biyokütle kullanan tesisler ile askeri unsurlar bu Yönetmeliğin kapsamı dışındadır.

Yasal dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik,

a) 02.07.2025 tarihli ve 7552 sayılı İklim Kanununa;

b) 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 792/D maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

İKİNCİ BÖLÜM

Tanımlar

Tanımlar ve kısaltmalar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen,

a) Akreditasyon: Bu Yönetmelikte öngörülen doğrulama faaliyetlerini gerçekleştirecek olan doğrulayıcı kuruluşun Türk Akreditasyon Kurumu tarafından ulusal ve uluslararası kabul görmüş teknik kriterlere göre değerlendirilmesi, yeterliliğinin onaylanması ve düzenli aralıklarla denetlenmesini,

b) Askeri Unsur: Millî Savunma Bakanlığı merkez ve taşra teşkilatı, Genelkurmay Başkanlığı, Kara Kuvvetleri Komutanlığı, Deniz Kuvvetleri Komutanlığı, Hava Kuvvetleri Komutanlığı, Milli Savunma Üniversitesi ile Harita Genel Müdürlüğüne ait kurum, kıta, karargâh veya tesisi,

c) Atık gaz: Üretim sonucu oluşan standart koşullar altında gaz halinde tam olarak oksitlenmemiş karbon içeren gazı,

ç) Alt tesis: Tesis kapsamında yürütülen faaliyetler sonucu ortaya çıkan emisyonların bir ürüne, üretim sürecine, ölçülebilir ısı kullanımına veya yakıt kullanımına indirgenerek elde edilen ve kütle-enerji dengesi ile sınırları belirlenen teknik birimi,

d) Bakan: Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanını,

- e) Bakanlık: Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığını,
- f) Başkanlık: İklim Değişikliği Başkanlığını
- g) Birincil Piyasa: Tahsisatların piyasa katılımcılarına ihale yöntemiyle dağıtımını sağlamaya yönelik işlemlerin yapıldığı piyasayı,
- ğ) Biyokütle: Bitkisel ve hayvansal maddeleri içeren tarım ve ormancılık ile balıkçılık ve su kültürü gibi faaliyetlerden kaynaklanan ürün, atık ve kalıntıların biyolojik olarak ayrışabilen kısımlarını, sanayi ve belediye atıklarının biyolojik olarak ayrışabilen kısımlarını, biyosıvıları ve biyoyakıtları,
- h) Denkleştirme: Karbon kredilerinin Emisyon Ticaret Sistemi kapsamında veya gönüllü taahhütlerde kullanılmasını,
- ı) Doğrulama: İşletmeci tarafından hazırlanan sera gazı emisyon raporunun maddi hatalar içermediğini makul bir güven seviyesinde belirten bir doğrulama raporu oluşturmak amacıyla bu Yönetmelik'in EK-7'sinde belirtilen ilkeler çerçevesinde doğrulayıcı kuruluş tarafından yürütülen faaliyetleri,
- i) Doğrulayıcı kuruluş: Doğrulama işlemini icra etmek ve bu konuda raporlamada bulunmak üzere akredite olmuş kuruluşu,
- j) ETS üst sınırı: Emisyon yoğunluğu temeline dayalı olarak Emisyon Ticareti Sistemi kapsamında yer alan tesislerin bir sistem yılı için alacakları ücretsiz tahsisat miktarı, birincil piyasa tahsisat miktarı ve kullanılması durumunda ek rezerv miktarının toplamını,
- k) Emisyon Ticaret Sistemi (ETS): Sera gazı emisyonlarına net sıfır hedefine uygun bir üst sınır belirlenmesi ilkesine dayalı olarak çalışan ve tahsisatların alınıp satılması suretiyle sera gazı emisyonu azaltımını teşvik eden ulusal ve/veya uluslararası piyasa temelli mekanizmayı (Türkiye Emisyon Ticaret Sistemi-TR ETS),
- l) Emisyon Ticaret Sistemi Piyasası (ETS Piyasası): Tahsisatların ve/veya emisyon ticaretine ilişkin uygun görülen standartlaştırılmış diğer sözleşmelerin alım-satımının gerçekleştirildiği, piyasa işletmecisi tarafından organize edilip işletilen ve düzenli faaliyet gösteren birincil ve ikincil piyasaları,
- m) Emisyon yoğunluğu: Birim ürün/enerji/yakıt başına salınan sera gazı emisyon miktarını,
- n) Ek rezerv: Emisyon Ticareti Sistemi kapsamındaki yükümlülüklerin yerine getirilmesi amacıyla özel koşulları sağlayan işletmeler için İşlem Kayıt Sisteminde ihraç edilerek piyasaya sunulacak tahsisat miktarını,
- o) EPDK: Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunu,
- ö) Esneklik mekanizmaları: Emisyon Ticaret Sistemi kapsamında yer alan işletmelere tahsisat teslimat yükümlülüklerini yerine getirirken bir önceki veya bir sonraki dönemin tahsisatlarını kullanma hakkı ile denkleştirme kullanımı ve benzeri imkânlar sağlayan süreçleri,
- p) Faaliyet: Ek-1'de tanımlanan faaliyetleri,
- r) Faaliyet seviyesi: Faaliyetlerin bir sistem yılı içerisindeki üretim seviyeleri,
- s) İkincil piyasalar: Tahsisatların, ücretsiz dağıtımı ve/veya birincil piyasada satışı sonrasında işlem gördüğü piyasaları,
- ş) İşlem kayıt sistemi: Tahsisatların piyasaya ihracı, elde bulundurulması, başka bir hesaba transferi, iptali ve itfası işlemlerinin yapıldığı ve bu işlemlerin tesis bazında hesaplarda izlendiği elektronik veri sistemini,
- t) İşletme: EK-1'de yer alan faaliyeti yürüten veya tesisi işleten ve kullanma hakkına sahip bulunan sorumlu gerçek ve tüzel kişiler ile kamu kurum ve kuruluşlarını,
- u) İzleme planı: Veri toplama ve veri işleme faaliyetlerinin ve bunların doğruluk kontrol sistemi de dahil olmak üzere izleme metodolojisinin detaylı, eksiksiz ve şeffaf olarak belgelendirilmesine dair dokümanı,
- ü) İzleme metodolojisi planı: EK-4'te sıralanan parametreleri asgari olarak içeren Yıllık Faaliyet Seviyesi Raporuna esas olmak üzere hazırlanan ve ilgili tüm veri toplama adımlarının detaylı, eksiksiz ve şeffaf olarak belgelendirilmesine dair parametreleri içeren dokümanı,
- v) Karbon kredisi: Sera gazı emisyonlarının azaltım veya giderim faaliyetlerinin bağımsız kuruluşlar tarafından geçerli kılınması, doğrulanması ve standart kuruluşu tarafından

belgelendirilmesi sonucu elde edilen ve bir ton karbondioksit eşdeğeri cinsinden ifade edilen krediyi,

y) Kategori A Tesis: Biyokütleden kaynaklanan CO₂ hariç, transfer edilen CO₂ dahil, kurulu kapasitesine göre ihtiyatlı olarak hesaplanmış yıllık emisyonu 50.000 ton CO₂ (eşd)'ye eşit veya daha az olan tesisi,

z) Kategori B Tesis : Biyokütleden kaynaklanan CO₂ hariç, transfer edilen CO₂ dahil, kurulu kapasitesine göre ihtiyatlı olarak hesaplanmış yıllık emisyonu 50.000 ton CO₂ (eşd)'den fazla ve 500.000 ton CO₂(eşd)'ye eşit veya daha az olan tesisi,

aa) Kategori C Tesis: Biyokütleden kaynaklanan CO₂ hariç, transfer edilen CO₂ dahil, kurulu kapasitesine göre ihtiyatlı olarak hesaplanmış yıllık emisyonu 500.000 ton CO₂ (eşd)'den fazla olan tesisi,

bb) Kıyas değeri: Ücretsiz tahsisat hesabında kullanılmak üzere alt tesislerin emisyon yoğunluğu üzerinden dikkate alınacak değeri,

cc) Merkezi Elektronik Doğrulamalı Kuruluş Atama Sistemi (MEDAS): Sera gazı emisyon raporlarının doğrulama iş ve işlemlerini gerçekleştirecek olan doğrulamalı kuruluşların atamalarını yapan Başkanlıkça teşkil edilmiş merkezi elektronik doğrulamalı kuruluş atama sistemini,

çç) Piyasa istikrar mekanizması: Tahsisatlara ilişkin fiyat istikrarını sağlamak amacıyla gerçekleştirilen iş ve işlemleri,

dd) Piyasa istikrar rezervi: Tahsisatların fiyat ve miktarında gerçekleşen değişim dikkate alınarak, fiyat istikrarını sağlamak amacıyla birincil piyasada gerçekleştirilecek işlemlerde kullanılacak tahsisat miktarını,

ee) Piyasa işletmecisi: Enerji Piyasaları İşletme Anonim Şirketini (EPİAŞ),

ff) Piyasa katılımcıları: Emisyon Ticaret Sistemi kapsamındaki işletmeleri,

gg) Ölçülebilir Isı: Buhar, sıcak hava, su, yağ, sıvı metaller ve tuzlar gibi bir ısı transfer ortamı kullanılarak tanımlanabilir boru hatları veya kanallar aracılığıyla taşınan ve bir ısı ölçerin kurulu olduğu veya kurulabileceği net ısı akışını,

ğğ) Ölçülemeyen Isı: Ölçülebilir ısı dışındaki tüm ısıyı,

hh) Sektörel faaliyet katsayısı: Alt tesis düzeyinde kıyas değeri hesabında karbon kaçağı gibi sektörel farklılıkları dikkate alarak kullanılan ve Karbon Piyasası Kurulu tarafından belirlenen değeri,

ıı) Sera gazı emisyonu: Kızıl ötesi radyasyon emen ve yeniden salan hem tabii ve hem de beşeri kaynaklı olabilen ve EK-2'deki listede belirtilen gazları ve gaz benzeri diğer atmosfer bileşenlerini,

ii) Sera gazı emisyon izni: Emisyon Ticareti Sistemi kapsamında yer alan işletmelerin sera gazı emisyonuna neden olan faaliyetlerini yürütebilmesi için işletme tarafından alınması zorunlu izni,

jj) Sera gazı emisyon raporu: Başkanlıkça onaylanmış sera gazı emisyon izleme planı ve ilgili tebliğler çerçevesinde hazırlanacak olan raporu,

kk) Sistem yılı: Sera gazı emisyon raporuna esas teşkil eden takvim yılını,

ll) Tahsisat: Misli nitelikte, devredilebilen, kaydi olarak ihraç edilen ve belirli bir süre boyunca bir ton karbondioksit eşdeğerinde sera gazı emisyon hakkını,

mm) Tesis: EK-1'deki listede belirtilen faaliyetlerin veya bu faaliyetler ile teknik bir bağlantısı olan, emisyonlar ve kirlilik üzerinde etkiye sahip olabilecek doğrudan ilişkili diğer faaliyetlerden herhangi birinin veya daha fazlasının yürütüldüğü sabit teknik üniteyi,

nn) Telafi Yılı: Tahsisat teslim yükümlülüğünün yerine getirilmediği yılı takip eden yılı veya doğrulanmış sera gazı emisyon raporundan ve/veya alt tesislere ilişkin raporlamalarda hatalı durumun belirlendiği sistem yılından sonraki yılı,

oo) TÜRKAK: Türk Akreditasyon Kurumunu,

öö) Yükümlülük Yılı: ETS kapsamına dahil faaliyet yürüten işletmenin doğrulanmış sera gazı emisyon raporundaki değere eşdeğer tahsisatın teslim edilmesi gereken yılı, ifade eder.

İKİNCİ KISIM

Emisyon Ticaret Sistemi

BİRİNCİ BÖLÜM

Emisyon Ticaret Sistemi Kapsamı ve Sera Gazı Emisyon İzni

Emisyon Ticaret Sistemi kapsamı

MADDE 5 – (1) Emisyon Ticaret Sistemi Kategori B tesisler ile Kategori C tesisleri kapsar.

(2) Bu Yönetmelik kapsamında yer alan okul, üniversite, hastaneler ve Savunma Sanayi Kuruluşlarına ait kurum, kıta, karargâh veya tesisler yerine getirdikleri faaliyetlerle sınırlı olmak üzere Emisyon Ticaret Sistemi kapsamı dışındadırlar.

(3) Bu maddenin birinci fıkrası doğrultusunda Emisyon Ticaret Sistemi kapsamında yer alıp kapsam dışına çıkan tesisler, değişikliğin meydana geldiği sistem yılı içinde Emisyon Ticaret Sistemi kapsamında kalmaya devam ederler.

Sera gazı emisyon iznine tabi işletmeler

MADDE 6– (1) Bu Yönetmelik çerçevesinde Emisyon Ticaret Sistemi kapsamında yer alan işletmelerin, sera gazı emisyonuna neden olan faaliyetlerini yürütebilmesi için Başkanlıktan sera gazı emisyon izni alması zorunludur.

Sera gazı emisyon izni başvuru süreci

MADDE 7- (1) İşletmeler sera gazı emisyon izni başvurusunu EK-3'te yer alan bilgi ve belgeler esas alınarak Başkanlığa yapar.

(2) Birden fazla tesiste faaliyet gösteren ya da gösterecek olan işletme, her tesis için ayrı sera gazı emisyon izni almak zorundadır. Ancak, aynı adreste birden fazla tesisin faaliyet göstermesi halinde işletme tek sera gazı emisyon izni alır.

(3) İşletmeler sera gazı emisyon izni başvurusu için başvuru bedelini 7552 sayılı Kanunun 12 nci maddesi uyarınca özel gelir hesabına yatırmak zorundadır.

(4) Sera gazı emisyon izni başvuru bedeli, faaliyete ve faaliyetin sera gazı emisyonunun büyüklüğüne göre her yeni sistem yılı için bir önceki takvim yılının Aralık ayı sonuna kadar Başkanlık tarafından belirlenir ve Başkanlık resmi internet sayfasında ilan edilir.

(5) Başvuru Başkanlık tarafından azami 60 gün içerisinde değerlendirilir.

(6) Başkanlık, EK-3'te yer alan bilgi ve belgelere ilave olarak başvurunun değerlendirilmesi sırasında işletmeden ek bilgi ve belge talep edebilir.

(7) Başvuruya ilişkin, Başkanlık tarafından yapılan değerlendirme sonucunda başvurunun uygun bulunması halinde işletmeye sera gazı emisyon izni verilir.

(8) Başvuruda sunulan bilgi, belge veya raporun eksik veya hatalı olması halinde bu eksiklikler başvuru sahibine bildirilir. Eksikliklerin başvuru sahibine tebliğinden itibaren 3 ay içinde tamamlanarak Başkanlığa sunulması zorunludur. Eksik veya hatalı bilgi, belge ve raporun tamamlanması akabinde bu madde kapsamında sera gazı emisyon izin belgesi düzenlenir.

(9) Başvurunun uygun bulunmaması veya belirtilen süre içerisinde eksikliklerin veya hataların tamamlanarak sunulmaması durumunda sera gazı emisyon izni başvurusu reddedilir ve başvuru ücreti iade edilmez.

(10) Sera gazı emisyon izni, verildiği tarih itibarıyla yürürlüğe girer.

(11) Sera gazı emisyon izni başvuru süreci elektronik ortamda yürütülür.

Sera gazı emisyon izninin geçerliliği ve yenilenmesi

MADDE 8– (1) Sera gazı emisyon izni, yürürlük tarihi itibarıyla beş yıl süre ile geçerlidir.

(2) İşletmeler belge geçerlilik süresinin sona ereceği tarihten en az 6 ay öncesinde, sera gazı emisyon izni yenileme başvurusu yapmak ve beş yıllık süre dolmadan yeniden sera gazı

emisy on izni almak zorundadır. Bu kapsamdaki yenileme başvuruları 7 nci madde kapsamında yürütülür.

Sera gaz ı emisyon izninin güncellenmesi

MADDE 9- (1) İşletme, sera gaz ı emisyon izninin geçerlilik süresi içerisinde güncellenmesine neden olabilecek faaliyetleri, tesisin niteliğine veya işleyişine ilişkin değ iş iklikleri, Kategori değ iş ikliğini ve izin sahibinde meydana gelen değ iş iklikleri Başkanlığa bildirmek zorundadır.

(2) Sera gaz ı emisyon izninin geçerlilik süresi içerisinde güncellenmesini gerektirecek faaliyet ile ilgili izleme planındaki önemli değ iş iklikler ile izni sahibi gerçek veya tüzel kişilerde meydana gelecek değ iş iklikler Başkanlıkça çıkarılacak usul ve esaslarla belirlenir.

Sera gaz ı emisyon izninin iptali

MADDE 10- (1) Tesisin niteliği ve işleyişine ilişkin aş ağıdaki durumlardan birinin oluşması halinde, sera gaz ı emisyon izni iptal edilir:

a) Bu Yönetmelik kapsamında yapılan her türlü iş ve işlemlerde ve bildirimlerde kasıtlı olarak yanlış, yanıltıcı veya gerçek dış ı bilgi, belge veya beyanın sunulduğ unun tespit edilmesi,

b) Tesisin işyeri açma ve çalışma ruhsatının iptal edilmesi ya da başka bir şekilde etkisini yitirmesi,

c) Tesisin, önceden faaliyet gösterse dahi faaliyetinin sona ermesi veya yeniden faaliyet göstermesinin teknik olarak mümkün olmaması,

ç) 7552 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinin dördüncü fıkrasının ç bendi uyarınca teslim yükümlülüğ ünün yerine getirilmemesi durumunda.

(2) Bu Yönetmeliğ in 5 inci maddesinin üçüncü fıkrası kapsamındaki tesislerin sera gaz ı emisyon izninin geçerlilik süresi içinde ETS kapsam ı dışında kalması durumunda işletmeler sera gaz ı emisyonunun iptali talebinde bulunabilir. Bu fıkra kapsamındaki iptal talepleri, 30 gün içerisinde Başkanlıkça incelenir, uygun bulunanların sera gaz ı emisyon izinleri iptal edilir.

İKİNCİ BÖLÜM

Üst sınır, Tahsisatlar, Ücretsiz Tahsisat Süreci, Tahsisatlandırma

ETS üst sınırı

MADDE 11 – (1) ETS üst sınırının belirlenmesinde emisyon yoğunluğu temelli belirleme yaklaş ımı esas alınır.

(2) ETS üst sınırı, sistem yılını kapsayan doğrulanmış sera gaz ı emisyon raporlarının son teslim tarihinden itibaren 60 gün içinde Resmi Gazete’de yayımlanan Ulusal Tahsisat Planı kapsamında açıklanır.

Tahsisatların ihracı, piyasaya sunulması ve dağıtım usulü

MADDE 12- (1) ETS üst sınırı kapsamında tahsisatlar İşlem Kayıt Sisteminde ihraç edilir. İhraç edilen tahsisatlar birincil piyasada ve/veya ücretsiz olarak İşlem Kayıt Sistemi üzerinden piyasaya sunulur.

(2) Tahsisatların piyasaya sunulmasına ilişkin uygulama süreçleri EPDK tarafından yönetmelikle belirlenir.

Ücretsiz tahsisatların dağıtım ı

MADDE 13 – (1) Ücretsiz tahsisatların dağıtım ında alt tesislere göre kıyas yöntemi esas alınır. Alt tesisler özelinde kıyas değ eri hesabına dahil edilecek işletme sayısını, sektörel faaliyet katsayısını ve ücretsiz tahsisat oranını belirlemeye Başkanlığ ın önerisiyle Karbon Piyasası Kurulu yetkilidir.

(2) Alt tesislere göre kıyaslama yapılırken, ürün kıyasına dayalı alt tesisler, ölçülebilir ısı kıyasına dayalı alt tesisler, yakıt kıyasına dayalı alt tesisler ve üretim sürecine yönelik alt tesisler işletme tarafından belirlenerek, tesisin doğrulanmış yıllık sera gaz ı emisyonu verisi belirlenen alt tesislere atfedilir.

(3) Uygulama dönemleri için; alt tesislere ilişkin kıyas değerleri uygulama döneminin başlayacağı sistem yılından önceki takvim yılında Kasım ayının son iş gününe kadar Başkanlıkça ilan edilir.

(4) İşletme tarafından alt tesislere ilişkin veriler ve bu verilerin nasıl izleneceğine dair yöntemler, İzleme Metodolojisi Planı ile elektronik ortamda bu Yönetmeliğin 28 inci maddesinde belirtilen süreler çerçevesinde İzleme Planı ile birlikte Başkanlığa sunulur. İzleme Metodolojisi Planında meydana gelen değişiklikler, değişikliğin gerçekleştiği tarihten itibaren en geç 30 gün içinde elektronik ortamda Başkanlığa bildirilir. İzleme Metodolojisi Planı'nın asgari içeriği bu Yönetmeliğin Ek-4'ünde yer almaktadır.

(5) Tahsisatlar, her bir alt tesis için yıllık doğrulanmış faaliyet seviyesi dikkate alınarak tesislere dağıtılır. Yıllık olarak doğrulanmış faaliyet seviyeleri Faaliyet Seviyesi Raporu adı altında işletme tarafından elektronik ortamda bu Yönetmeliğin 29 uncu maddesinde belirtilen süreler çerçevesinde sera gazı emisyon raporu ile birlikte Başkanlığa sunulur.

(6) Faaliyet Seviyesi Raporuna esas teşkil edecek verilere ilişkin hususlar bu Yönetmeliğin EK-5 inde yer almaktadır.

(7) Tahsisatların ücretsiz olarak dağıtılması durumunda, her bir uygulama dönemi için uygulama dönemi başlamadan önce Başkanlıkça yayımlanacak usul ve esaslara göre her bir faaliyet için ücretsiz tahsisat oranı belirlenir. Faaliyetler için belirlenen ücretsiz tahsisat oranı bir uygulama dönemi boyunca alt dönemler belirlenmemesi durumunda sabit kalır. Bir uygulama dönemi içinde alt dönemler belirlenerek farklı sistem yıllarında farklı ücretsiz tahsisat oranı uygulanabilir.

Ücretsiz tahsisat başvurusu

MADDE 14- (1) Ücretsiz tahsisat kapsamında yer alan faaliyetleri yürüten işletmeler, ücretsiz tahsisat alabilmek için elektronik ortamda, Başkanlığa başvuru yapar. Başvurusu uygun bulunan tesislere ait ücretsiz tahsisatlar EPDK tarafından çıkarılacak yönetmelik hükümleri uyarınca İşlem Kayıt Sistemi üzerinden işletme hesaplarına tesis bazında transfer edilir.

(2) Ücretsiz tahsisat başvuruları, Ulusal Tahsisat Planı yayımlandığı tarihten itibaren 15 iş günü içerisinde yapılır. Alt tesis bazında sistem yılına ait faaliyet seviyeleri dikkate alınarak her bir işletme ücretsiz tahsisat başvurusunu tesis özelinde yapar.

(3) Ücretsiz tahsisat başvurusunda, işletmelerin tesis özelinde sera gazı emisyon izni koşullarını devam ettirdiğini göstermesi gerekmektedir.

(4) Ücretsiz tahsisat başvuruları Başkanlık tarafından 15 iş günü içinde incelenir. Düzeltme talep edilen başvurular için işletme 5 iş günü içerisinde gerekli düzeltmeleri yapmakla yükümlüdür. Başvurusu uygun bulunan tesisler için bu maddenin birinci fıkrasındaki hükümler doğrultusunda ücretsiz tahsisatların transferi sağlanır.

(5) Sistem yılına ait raporlamalarda ücretsiz tahsisat miktarına etki edecek bir hata tespit edildiğinde, tespit edilen miktar kadar tahsisat için telafi yılı içerisinde mahsuplaşmaya gidilir.

(6) Ücretsiz tahsisat başvuru bedelleri Başkanlık tarafından belirlenir ve başvuru bedelleri Döner Sermaye İşletmesine aktarılır. Başvuru bedeli yatırılmayan başvurular işleme alınmaz.

(7) Bu madde uyarınca, ücretsiz tahsisat başvurusunu geç yapan işletmeler başvuru bedelini %50 artırımlı olarak, bu Yönetmeliğin 35 inci maddesinin beşinci fıkrası kapsamındaki işletmeler ise %100 artırımlı olarak öder.

Tahsisatların geçerliliği

MADDE 15 – (1) Tahsisatlar, İşlem Kayıt Sisteminde ihraç edildikleri tarihten itibaren ilgili uygulama dönemi sonuna kadar geçerlidir. Ancak, bu Yönetmeliğin 19 uncu maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca bankalama süresini belirlemeye Başkanlık yetkilidir.

(2) Bu maddenin 1 inci fıkrası uyarınca geçerliliğini kaybeden tahsisatlar İşlem Kayıt Sistemi üzerinden iptal edilir.

(3) Tahsisat sahibi işletmeler, ilgili uygulama dönemi süresince, iklim değişikliği ile mücadeleye gönüllü olarak katkı sağlamak amacıyla Başkanlığa müracaat ederek tahsisat haklarından vazgeçebilir veya ücretsiz tahsisatlarının iptal edilmesi talebinde bulunabilir.

Tahsisatların teslimi ve ek rezerv kullanımı

MADDE 16– (1) İşletmeler, tesisler özelinde teslim yükümlülüklerini, sistem yılını kapsayan doğrulanmış sera gazı emisyon raporlarındaki miktara denk gelecek şekilde yükümlülük yılının Kasım ayı son iş gününe kadar İşlem Kayıt Sistemi üzerinden yerine getirir.

(2) Tahsisat teslim yükümlülüğünü yerine getirmeyen işletmeye 7552 sayılı Kanunda öngörülen yaptırımlar uygulanır. Yükümlülük yılında teslim edilmeyen tahsisat miktarı telafi yılında teslim edilmesi gereken tahsisat miktarı olarak değerlendirilir. İşletmenin tesis özelinde bir sonraki yükümlülük yılında teslim etmesi gereken tahsisat miktarına telafi yılı yükümlülüğü kapsamında teslim etmesi gereken tahsisat miktarı da eklenir.

(3) İşletmenin veya işletmeye bağlı tesisin, tahsisat teslim yükümlülüğünü yerine getirme zamanından önce faaliyetine son vermesi, işletmenin tasfiyesi veya konkordato kararı alınmış olması teslim yükümlülüğünün yerine getirilmesine engel teşkil etmez.

(4) İşletmenin tesisler özelinde Başkanlığa ibraz ettiği doğrulanmış sera gazı emisyon raporunda yapılan hatanın tespit edilmesi halinde teslim yükümlülüğü, telafi yılında yerine getirilir.

(5) Ek rezerv, sadece teslim yükümlülüğünün yerine getirilebilmesi amacıyla, aşağıdaki koşulların sağlanması durumunda tesisler tarafından Karbon Piyasası Kurulunun onayı ile kullanılır. Ek rezerv kullanımı birincil piyasada Ulusal Tahsisat Planında açıklanan ETS üst sınırının %10'unu geçmeyecek şekilde uygulanır. Alt tesislere bağlı emisyon yoğunluklarında artış olmaması şartıyla ek rezerv kullanım koşulları şu şekildedir:

a) Tesisin %70'den fazla ücretsiz tahsisat alması durumunda, işletmenin tesisi için aldığı ücretsiz tahsisat miktarına eşit sayıda tahsisat miktarını ilgili tesis için teslim etmiş olması,

b) Tesisin %70'den az ücretsiz tahsisat alması durumunda, işletmenin tesise ilişkin yükümlülüğünün teslim tarihi itibarıyla en az %70'ini ilgili tesis için yerine getirmiş olması ve hesabında tahsisat bulunmaması.

(6) Ek rezervde sunulacak tahsisat fiyatı, Kasım ayının son iş günü itibarıyla hesaplanan son 3 aya ait birincil piyasa ağırlıklı ortalama tahsisat fiyatı ile son 3 aya ait ikincil piyasa ağırlıklı ortalama tahsisat fiyatının yüksek olanının %50 fazlasına denk gelecek şekilde belirlenir.

(7) Ek rezerv kullanan tesisler yükümlülüklerini Aralık ayı son iş gününe kadar İşlem Kayıt Sistemi üzerinden yerine getirir. Diğer tesislerin yükümlülükleri bu maddenin 1 inci fıkrası kapsamında değerlendirilir.

(8) Ek rezerv başvurusu, teslim yükümlülüğü ile birlikte yapılır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Birincil Piyasa, İkincil Piyasalar, Piyasa İstikrar ve Esneklik Mekanizmaları

Birincil Piyasa

MADDE 17 – (1) Tahsisatlar, Başkanlıkça belirlenen ve ilan edilen ihale takvimine uygun şekilde Birincil Piyasada satışa sunulur.

(2) Ulusal Tahsisat Planı yayımlandıktan sonra 15 iş günü içerisinde ihale takvimi kamuoyuna ve piyasa katılımcılarına ilan edilir.

(3) Herhangi bir ihalenin iptal edilmesi durumunda, iptal edilen tahsisatlar, birinci fıkrada belirlenen ihale takvimine göre sistem yılı içerisinde kalan ihale sayısına eşit oranda bölünerek dağıtılır. Sistem yılı içerisinde en son ihalenin iptal edilmesi durumunda 15 iş günü içerisinde ihale aynı koşullarda tekrarlanır. İhale en fazla 2 defa tekrarlanır. İkinci tekrardan sonra da ihalenin iptal olması durumunda ihaleye konu tahsisat miktarı bir sonraki sistem yılında ihale edilir.

İkincil Piyasalar

MADDE 18 – (1) Piyasa katılımcıları, sürekli ticaret yöntemi ile işletilen İkincil Piyasalarda tahsisat alım satım işlemlerini gerçekleştirebilirler.

Piyasa İstikrar ve Esneklik Mekanizmaları

MADDE 19 – (1) Fiyat istikrarını sağlamaya yönelik olarak, piyasa istikrar mekanizması oluşturulur. Piyasa istikrar mekanizması kapsamında oluşturulacak olan Piyasa İstikrar Rezervi,

dolaşımdaki tahsisat miktarı ve tahsisat fiyatlarına ilişkin değerlendirme neticesinde devreye alınarak, birincil piyasada gerçekleştirilecek işlemlerle fiyat istikrarını sağlar.

(2) Belirlenen esaslar çerçevesinde birincil piyasaya sunulacak tahsisatların ilgili dönemde Başkanlıkça belirlenen kısmı Piyasa İstikrar Rezervine aktarılır.

(3) Piyasa esneklik mekanizması; tahsisatların ilgili uygulama döneminin sonraki yıllarında kullanılması (bankalama) ve uygulama dönemi içindeki sonraki yıllara ait tahsisatların, mevcut teslim yılı için kullanılması (ödünç alma) işlemi gibi piyasa esneklik mekanizmaları kullanılabilir.

Tamamlayıcı Karbon Fiyatı

MADDE 20 – (1) Tahsisat teslim yükümlülüğünü yerine getiren işletmelere, işletmelerin taleplerine istinaden, teslim ettikleri tahsisatlar özelinde ilave karbon fiyatı tanımlanabilir.

(2) 1 inci fıkra da bahsedilen talepler teslim yükümlülük zamanını takip eden 15 iş günü içerisinde toplanır. Toplanan talebe istinaden teslim edilen tahsisat bedelini yükseltecek şekilde tamamlayıcı karbon fiyatı işletmeler tarafından 7552 sayılı Kanunun 12. Maddesi uyarınca özel gelirlerin kullanılacağı hesaba aktarılır.

(3) 2 nci fıkra ile elde edilen gelirlerin, işletmelerin faaliyet gösterdiği sektörlerde kullanılması esastır.

(4) Bu maddeye ilişkin uygulama hükümleri Başkanlıkça çıkarılacak usul ve esaslar ile belirlenir.

Emisyon Ticaret Sistemi Piyasasına Yönelik Diğer Hükümler

MADDE 21– (1) Emisyon Ticaret Sistemi Piyasasında uygulanacak asgari ve azami karbon fiyatı aralıklarının belirlenmesinde Karbon Piyasası Kurulu yetkilidir. Kurul tarafından alınan bu kararlar, Başkanlık tarafından resmî internet sayfasında ilan edilir.

(2) ETS piyasasında işleyişe yönelik alınacak ücretler ile ETS piyasasında gerçekleştirilecek işlemlere yönelik usul ve esaslar Bakanlık, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ve Sermaye Piyasası Kurulu ile koordineli olarak EPDK tarafından belirlenir.

(3) Piyasa işletmecisinin ETS piyasasından elde ettiği gelirlerin %50'si 7552 sayılı Kanunun 12. Maddesi uyarınca özel gelirlerin kullanılacağı hesaba aktarılır.

(4) Yönetmeliğin beşinci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca kapsam dışı kalan tesisler, tahsisat teslim yükümlülüklerini yerine getirdikten sonra hesaplarında tahsisat bulunması durumunda, hesaplarında tahsisat kalmayana kadar sadece satış yönlü işlem yapmak üzere ETS piyasasında kalmaya devam ederler.

(5) Yönetmeliğin beşinci maddesi üçüncü fıkrası uyarınca herhangi bir sebeple kapsam dışı kalan tesisler, kategori değişikliğinin olduğu ertesi sistem yılı için kapsam dışı olmalarına karşın, tahsisat açığı olması durumunda, tahsisat yükümlülüğünü yerine getirebilmelerini teminen bu kapsamda ihtiyaç duyulan tahsisat miktarı kadar alış yönlü işlem yapmak üzere ETS piyasasında kalmaya devam ederler.

(6) ETS piyasasında kullanılacak piyasa organizasyon limitleri EPDK tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Emisyon Ticaret Sistemi ile İlgili Diğer Hususlar

İşlem Kayıt Sistemi

MADDE 22 – (1) Tahsisatların ihracı, piyasaya sunulması, elde bulundurulması, transferi, teslimatı ve iptali işlemleri için işlem kayıt sistemi kullanılır.

(2) Başkanlık ve EPDK işlem kayıt sistemine her türlü erişim hakkına sahiptir. İşlem kayıt sisteminde tahsisatların piyasaya sunulması, teslim edilmesi veya iptal edilmesine yönelik işlem süreci Piyasa İşletmecisi tarafından sadece Başkanlık ve EPDK'nın erişimine açılır.

(3) İşlem Kayıt Sisteminde hesaplar her bir tesis için işletme adına açılır ve her bir işletme sorumlu olduğu tesisler adına işlemini gerçekleştirir.

(4) Hesaplara ilişkin aşağıda belirtilen genel işlemler Piyasa İşletmecisi tarafından Başkanlık ve EPDK'nın görüşü alınarak tesis edilir:

- a) Hesap türlerinin belirlenmesi,
- b) Hesap açılışı,
- c) Hesap bilgilerinin güncellenmesi,
- ç) Hesap kapatma,
- d) Hesapların engellenmesi.

(5) İşlem kayıt sistemi ve hesaplar kapsamında yapılacak düzenlemelere ilişkin usul ve esaslar Başkanlık görüşü alınarak EPDK tarafından yönetmelikle belirlenir.

Karbon Piyasası Kurulu

MADDE 23- (1) Bakan başkanlığında 7552 sayılı Kanunda yer alan üyelerle toplanır. Kurulun sekretaryası Başkanlık tarafından yapılır.

(2) Başkanlık tarafından hazırlanan Ulusal Tahsisat Planını onaylar.

(3) Emisyon Ticaret Sistemi piyasasında ücretsiz tahsisatların dağılımına karar verir.

(4) Birincil piyasada satışa sunulacak tahsisat miktarını tespit eder.

(5) Kullanılması durumunda arz edilecek ek rezerv miktarını belirler.

(6) Emisyon Ticaret Sistemi piyasasında uygulanacak azami ve asgari karbon fiyatı aralıklarını belirler.

(7) Emisyon Ticaret Sistemi kapsamında hangi oranda denkleştirme işlemlerinin kullanılabileceğine bu Yönetmeliğin 25'inci maddesi doğrultusunda karar verir.

(8) Pilot ve uygulama dönemlerinin kapsamı, süresi ve uygulamaya ilişkin usul ve esaslara yönelik karar alır.

Danışma Kurulu

MADDE 24- (1) Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Başkanı başkanlığında 7552 sayılı Kanunda yer alan üyelerle toplanır. Kurulun sekretaryası Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği tarafından yapılır.

(2) Karbon Piyasası Kuruluna sunulabilmesi için Emisyon Ticaret Sistemi ile ilgili strateji ve eylemlere ilişkin istişari nitelikte kararları alır ve işbu kararları gerekçeleriyle birlikte Başkanlığa gönderir.

Denkleştirme

MADDE 25 – (1) Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde gerçekleşmiş projelerden elde edilen karbon kredileri, ETS kapsamında yer alan tesislerin tahsisat teslim yükümlülüğünün yüzde 10'unu geçmeyecek şekilde kullanılabilir. Karbon kredileri kullanımında Başkanlıkça çıkarılacak yönetmelik hükümleri esas alınır.

Emisyon Ticaret Sisteminin diğer emisyon ticaret sistemleri ile bağlanması

MADDE 26 – (1) Emisyon Ticaret Sistemi ile diğer emisyon ticaret sistemleri arasında tahsisatların karşılıklı tanınmasını sağlayacak anlaşmalar yapılabilir, tahsisat ticaretine yönelik sistemler arası elektronik bağlantı kurulabilir.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Emisyonların İzlenmesi, Doğrulanması ve Raporlanması İş ve İşlemlerine Dair Usul ve Esaslar

BİRİNCİ BÖLÜM

Sera Gazı Emisyonlarının İzlenmesine, Raporlanmasına ve Doğrulanmasına Tabi Faaliyetler

Sera gazı emisyonlarının izlenmesi, raporlanması ve doğrulanması

MADDE 27 – (1) Sera gazı emisyonlarının izlenmesine, raporlanmasına ve doğrulanmasına tâbi faaliyetler ve sera gazı emisyonları EK-1'deki listede yer almaktadır.

(2) EK-1'de listelenen herhangi bir faaliyeti gerçekleştiren işletmelerin, EK-1'de listelenen diğer faaliyetleri de kapasite gözetilmeksizin Yönetmelik kapsamına dâhil olur.

(3) EK-1’de listelenen faaliyetlerden belirlenen eşik değerlerin altında faaliyet gösteren tesisler talep etmeleri durumunda sadece sera gazı emisyonlarının izlenmesi, raporlanması ve doğrulanması amacıyla Yönetmelik kapsamında dahil edilebilirler.

Sera gazı emisyonlarının izlenmesi

MADDE 28 – (1) Sera gazı emisyonları, EK-6’da belirtilen ilkeler çerçevesinde izlenir.

(2) İşletmeler, sera gazı emisyon izleme planı hazırlayarak, sera gazı emisyonlarını bu plan ve Başkanlıkça belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde izlemekle yükümlüdür.

(3) İşletme, izleme planını sera gazı emisyonlarının ilk izlenmeye başlandığı tarihten en az 6 ay önce onaylanmak üzere Başkanlığa göndermek zorundadır.

(4) Uygun bulunmayan izleme planlarının eksikliklerinin giderilmesi için 60 gün ek süre tanınır. Bu süre içinde Başkanlıkça belirlenen şartların eksiksiz olarak yerine getirilmesi halinde, sera gazı emisyon izleme planı Başkanlıkça onaylanır.

Sera gazı emisyonlarının raporlanması

MADDE 29 – (1) EK-1’de yer alan faaliyetleri yürüten işletmeler, her yıl 30 Nisan tarihine kadar bir önceki yılın 1 Ocak – 31 Aralık tarihleri arasında izlenen sera gazı emisyonlarını ve faaliyet seviyelerini Başkanlığa raporlamak zorundadır. Başkanlık, gerekli gördüğü durumlarda bu süreyi en fazla bir aya kadar uzatabilir.

(2) Sera gazı emisyonlarının raporlanması, EK-6’da belirtilen ilkeler çerçevesinde gerçekleştirilir.

(3) Sera gazı emisyon raporu, Başkanlıkça onaylanan izleme planı çerçevesinde hazırlanır.

İKİNCİ BÖLÜM

Sera Gazı Emisyonlarının Doğrulanması

Sera gazı emisyonlarının doğrulanması

MADDE 30 – (1) EK-1’de belirtilen faaliyetleri yürüten işletmelerden kaynaklanan sera gazı emisyonlarına ilişkin sera gazı emisyon raporunun Başkanlığa gönderilmeden önce doğrulanması zorunludur.

(2) Sera gazı emisyon raporlarının doğrulama iş ve işlemleri MEDAS tarafından atanmış doğrulayıcı kuruluşlarca gerçekleştirilir. 4734 sayılı Kanuna tabi işletmeler/tesisler MEDAS kapsamı dışındadır. 4734 sayılı Kanuna tabi işletmeler/tesisler talep etmeleri durumunda MEDAS’a dâhil olma süreçleri Başkanlıkça değerlendirilir.

MADDE 31 – (1) Doğrulayıcı kuruluş, doğrulama faaliyetlerini EK-7’de ve Başkanlıkça yayımlanacak olan usul ve esaslar çerçevesinde kamu yararı gözeterek, işletmeden ve Başkanlıktan bağımsız olarak icra eder.

(2) Doğrulayıcı kuruluşlar, ortakları, yönetim kurulu başkan ve üyeleri, yöneticiler ve teknik personel, doğrulama faaliyeti yapılacak işletme ile veya işletmenin doğrudan ya da dolaylı olarak kontrol ettiği ortaklıklar ile doğrulamanın etkin bir şekilde yapılmasını engelleyecek herhangi bir menfaat ilişkisine giremezler, bağımsızlık ilkesini zedeleyecek mali, ticari veya herhangi bir ilişki içinde iseler doğrulama faaliyetinde görev alamazlar.

Laboratuvarların kullanımı

MADDE 32 – (1) İşletme, hesaplama faktörlerinin belirlenmesine yönelik analizler ve analitik yöntemleri yürütmesi için, ilgili standartlara göre akredite olmuş laboratuvarları kullanır.

(2) İşletme, birinci fıkrada belirtilen laboratuvarların kullanılmasının teknik olarak elverişli olmadığını ve kullanılacak diğer laboratuvarın TS EN ISO/IEC 17025 standardına eşdeğer gereksinimleri karşıladığını belgelemesi durumunda, bahse konu laboratuvarları hesaplama faktörlerinin belirlenmesi için kullanabilir.

Doğrulayıcı kuruluşların çalışması ve akreditasyonuna ilişkin esaslar

MADDE 33– (1) Doğrulama kuralları, doğrulayıcı kuruluşların yapısı ve bağımsızlığı, doğrulayıcı kuruluşların denetimi ve ilgili diğer hususlar Başkanlıkça hazırlanacak usul ve esaslar ile düzenlenir.

(2) Bu Yönetmelik kapsamında doğrulama işlemi yapacak doğrulayıcı kuruluşların ilgili alanlarda ISO/IEC 17029 standardına göre akredite olmaları şarttır.

(3) Akreditasyon işlemleri TÜRKAİ tarafından yapılır.

(4) Doğrulayıcı kuruluşların doğrulama işlemi için yetkinliği, periyodik denetlenmeleri ve akreditasyonuna ilişkin esaslar TÜRKAİ tarafından ilgili ulusal ve/veya uluslararası standart, normatif dokümanlar ve teknik kriterlere göre belirlenir.

(5) Bař doğrulayıcı, doğrulayıcı ve teknik uzmanların eğitimleri, yetkinlik değerdendirmeleri ve atamaları doğrulayıcı kuruluş tarafından Başkanlığın belirlediği usul ve esaslar, ulusal ve/veya uluslararası standart, normatif dokümanlar ile TÜRKAİ rehberlerinde verilen ölçütler çerçevesinde gerçekleştirilir.

(6) Akredite olan, akreditasyonu askıya alınan, geriye çekilen ve akredite olduğu kapsamlarda daralma veya değışiklik olan doğrulayıcı kuruluşlar TÜRKAİ internet sayfası üzerinden kamuoyuna duyurulur.

(7) Doğrulayıcı kuruluşlar ile beşinci fıkrada belirtilen kişilerin çalışma, yetkinlik ve atamalarına ilişkin, bu Yönetmelik ve bu Yönetmelik uyarınca çıkarılan tebliğler ile usul ve esaslara aykırılık tespit edilmesi halinde bu durum Başkanlık tarafından TÜRKAİ'a bildirilir.

Bilgi, belge bildirimi ve gizlilik

MADDE 34 – (1) Bu Yönetmeliğin öngördüğu iş ve işlemlerin gerektirdiği bilgi ve belgeler, işletme tarafından Başkanlığa ve doğrulayıcı kuruluşa verilir veya ibraz edilir. Başkanlık ve doğrulayıcı kuruluş, gerekli gördüğu takdirde ilave bilgi ve belgelerin verilmesini veya ibrazını isteyebilir.

(2) Başkanlık, 7552 sayılı Kanun gereğince Emisyon Ticaret Sisteminin uygulanabilmesine ilişkin iş ve işlemleri gerçekleştirirken gerekli görülen bilgi ve belgeyi kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişilerden doğrudan istemeye yetkilidir. Kendilerinden bilgi ve belge talebinde bulunanlar, bunları istenilen sürede bedelsiz olarak Başkanlıkla paylaşmakla yükümlüdür.

(3) Emisyon Ticaret Sistemi piyasasında gerçekleştirilecek gözetim ve denetim faaliyetleri kapsamında EPDK ve piyasa işletmecisi tarafından talep edilecek bilgi ve belgeler bakımından 6446 sayılı Kanunun ilgili hükümleri saklıdır.

(4) EK-1'deki listede belirtilen faaliyetleri yürüten işletmeler; Başkanlığa gönderilmiş bilgilerde ve belgelerde olabilecek değışiklikleri ve EK-1'de belirtilen faaliyetlere ve sera gazı emisyon izleme planına etki edebilecek bir değışiklikđi, en geç 60 gün içerisinde Başkanlığa bildirmek zorundadır. Başkanlık bu değışikliklere istinaden izleme planının ve/veya sera gazı emisyon raporunun yenilenmesini talep edebilir.

(5) İşletmenin herhangi bir sebepten dolayı değışmesi halinde, yeni işletme, önceki işletmenin bu Yönetmelik kapsamındaki taahhütlerini ve mükellefiyetlerini başka bir işleme gerek kalmaksızın yüklenmiş sayılır ve değışiklikđe ilişkin bildirimini en geç 30 gün içerisinde Başkanlığa sunmakla yükümlüdür. Bu değışiklikđe istinaden Başkanlık izleme planının ve/veya sera gazı emisyon raporunun yenilenmesini talep edebilir.

(6) Bu Yönetmelik hükümleri çerçevesinde gerçekleştirilecek olan iş ve işlemler, Başkanlıkça kurulan elektronik sistem üzerinden gerçekleştirilir.

(7) Başkanlığa ve doğrulayıcı kuruluşa verilen hiçbir bilgi ve belge işletmenin yazılı rızası veya kanuni bir mecburiyet olmaksızın üçüncü şahıslar ile paylaşılmaz.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Yaptırımlar, Çeřitli ve Son Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

İdari Yaptırımlar, Bildirimler, Veriler

İdari yaptırımlar

MADDE 35- (1) Bu Yönetmelik hükümlerini ihlal edenlere ve bu Yönetmelikten kaynaklanan yükümlülüklerini yerine getirmeyenlere, ihlalin niteliğine bağlı olarak, 7552 sayılı Kanun, 6446 sayılı Kanun, 6362 sayılı Kanun ve 2872 sayılı Kanunun ilgili hükümleri uygulanır.

(2) 7552 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinin birinci fıkrası doğrultusunda, doğrulanmış sera gazı emisyonu raporunu süresi içerisinde sunmayanlardan,

a) Kategori A tesislere 500.000 Türk Lirası,

b) Kategori B tesislerinden kurulu kapasitesine göre ihtiyatlı olarak hesaplanmış yıllık emisyonu 50.000 ton CO₂ (eşd)'den fazla ve 250.000 ton CO₂ (eşd)'ye eşit veya daha az olan tesislere 1.000.000 Türk Lirası,

c) Kategori B tesislerinden kurulu kapasitesine göre ihtiyatlı olarak hesaplanmış yıllık emisyonu 250.000 ton CO₂ (eşd)'den fazla ve 500.000 ton CO₂ (eşd)'ye eşit veya daha az olan tesislere 2.000.000 Türk Lirası,

ç) Kategori C tesislerinden kurulu kapasitesine göre ihtiyatlı olarak hesaplanmış yıllık emisyonu 500.000 ton CO₂ (eşd)'den fazla ve 2.000.000 ton CO₂ (eşd)'ye eşit veya daha az olan tesislere 3.500.000 Türk Lirası,

d) Kategori C tesislerinden kurulu kapasitesine göre ihtiyatlı olarak hesaplanmış yıllık emisyonu 2.000.000 ton CO₂ (eşd)'den fazla olan tesislere 5.000.000 Türk Lirası,

idari para cezası verilir.

(3) ETS kapsamında olan işletmelere bu maddenin ikinci fıkrasındaki cezalar iki kat olarak uygulanır.

(4) 7552 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinin dördüncü fıkrasının b) bendinin 2 numaralı alt bendi doğrultusunda, ETS kapsamına dahil olan işletmelerden sera gazı emisyon izni almadan faaliyet gösteren veya süresi biten veya iptal edilen sera gazı emisyon izni ile faaliyetlerine devam edenlerden bu Yönetmeliğin Ek-1'inde yer alan faaliyet grubundan tesisin kapasite raporundaki kapasiteye eşdeğer bir tesis ve kategorisi belirlenerek aşağıdaki yaptırımlar uygulanır.

a) Kategori A tesis olarak değerlendirilenlere 1.000.000 Türk Lirası,

b) Kategori B tesislerinden yıllık emisyonu 50.000 ton CO₂ (eşd)'den fazla ve 250.000 ton CO₂ (eşd)'ye eşit veya daha az olan tesis olarak değerlendirilenlere 3.000.000 Türk Lirası,

c) Kategori B tesislerinden yıllık emisyonu 250.000 ton CO₂ (eşd)'den fazla ve 500.000 ton CO₂ (eşd)'ye eşit veya daha az olan tesis olarak değerlendirilenlere 5.000.000 Türk Lirası,

ç) Kategori C tesislerinden yıllık emisyonu 500.000 ton CO₂ (eşd)'den fazla ve 2.000.000 ton CO₂ (eşd)'ye eşit veya daha az olan tesis olarak değerlendirilenlere 7.000.000 Türk Lirası,

d) Kategori C tesislerinden yıllık emisyonu 2.000.000 ton CO₂ (eşd)'den fazla olan tesis olarak değerlendirilenlere 10.000.000 Türk Lirası,

idari para cezası verilir.

(5) Bu Yönetmeliğin 5. Maddesinin birinci fıkrası doğrultusunda ETS kapsamında olup, sistem yılına ait sera gazı emisyon raporu ve faaliyet seviyesi raporu teslim tarihinden sonra bildirim yapan işletmeler, sera gazı emisyonlarına karşılık gelen teslim yükümlüğünü telafi yılında yerine getirirler. Bu durum 7552 sayılı Kanunda yer alan yaptırımların uygulanmasına engel teşkil etmez.

Bildirimler ve elektronik iletişim

MADDE 36 – (1) Emisyon Ticaret Sistemi kapsamında olan tesislerin, Ulusal Elektronik Tebligat Sistemi (E-Tebligat) ve Kayıtlı Elektronik Posta (KEP) sistemlerine sahip olmaları zorunludur.

(2) Başkanlık tarafından bu Yönetmeliğe uygun olarak yapılacak her türlü tebligat 11/02/1959 tarihli 7201 sayılı Tebligat Kanununun hükümlerine tabidir.

(3) Başkanlık görev ve yetkisi doğrultusunda bu Yönetmelik kapsamında gerçekleştirilecek tüm işlemler ve takip edilecek usuller, hakkında bu Yönetmelikte aksine hüküm bulunmadıkça, Başkanlık tarafından kullanılan elektronik sistem aracılığıyla gerçekleştirilir.

Verilerin saklanması

MADDE 37 - (1) İşletmeler, ilgili tüm verilerini ve bilgi kayıtlarını en az 10 yıl süreyle saklar ve talep üzerine bu belgeleri niteliğine uygun düştüğü ölçüde ilgili idarenin incelemesine sunar.

Mücbir sebep ve olağanüstü hal

Madde 38- (1) Mücbir sebeplerin varlığı halinde tahsisatların teslim yükümlülüklerinin ertelenmesi hususunu belirlemeye Başkanlık yetkilidir. Bu kapsama alınan tesislere ait tahsisatların teslim yükümlülükleri ertelenebilecek olup, satışa ve devre bağlı durumlara ilişkin haklar saklı kalmak kaydıyla bu tahsisatların ayrıca devredilmeleri mümkün değildir. Mücbir sebep kapsamında alınan kararlar Başkanlık tarafından EPDK ve piyasa işletmecisine bildirilir.

(2) Mücbir sebep ve olağanüstü hal durumlarında bu Yönetmelik kapsamında alınacak izin, tedbirler ve uygulamalara ilişkin düzenleme yapmaya ve süreleri uzatmaya Başkanlık yetkilidir.

İKİNCİ BÖLÜM

Geçici ve Son Hükümler

Pilot dönem ve birinci uygulama dönemi

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Emisyon Ticaret Sistemi pilot dönem uygulaması ile başlar 2026 ve 2027 yıllarına ait sera gazı emisyonlarını kapsar.

(2) Pilot dönem Kategori B ve C tesisler kapsamında aşağıda sıralanan faaliyetler doğrultusunda uygulanır:

- a) Toplam anma ısı gücü 20 MW ve üzeri tesislerde yakıtların yakılması (tehlikeli veya evsel atıkların yakılması hariç) sonucu elektrik üretimi,
- b) Kok üretimi,
- c) Metal cevheri (sülfür cevheri dâhil) kavrulması, sinterlenmesi veya peletlenmesi.(sadece demir-çelik ve alüminyum sektörleri)
- d) Kapasitesi 2,5 ton/saat ve üzeri olan, sürekli döküm de dâhil olmak üzere, demir, temper ve/veya çelik üretimi ve dökümü (birincil veya ikincil ergitme).
- e) Toplam anma ısı gücü 20 MW ve üzeri yakma üniteleri kullanılarak demir içeren metallerin (demirli alaşımlar dâhil) üretimi veya işlenmesi.
- f) Birincil alüminyum veya alümina üretimi.
- g) Toplam anma ısı gücü 20 MW ve üzeri yakma üniteleri kullanılarak ikincil alüminyum üretimi.
- ğ) Toplam anma ısı gücü (indirgeme maddesi olarak kullanılan yakıtlar dâhil) 20 MW ve üzeri yakma üniteleri kullanılarak alaşımların üretimi, rafine edilmesi, dökümhane dökümü, vb. dâhil olmak üzere demir dışı metallerin üretimi veya işletilmesi.(sadece çelik ve alüminyum sektörleri)
- h) Günlük kapasitesi 500 ton ve üzeri döner fırınlarda veya günlük kapasitesi 50 tonu aşan diğer ocaklarda klinker üretimi.
- ı) Nitrik asit üretimi.
- i) Amonyak üretimi

(3) Pilot dönemde kategorisi A'ya düşen tesisler pilot dönem sonuna kadar ETS kapsamında olmaya devam edecektir.

(4) Pilot dönemde yer alan faaliyetleri yürüten işletmelere yürüttükleri faaliyetler için, esasları bu Yönetmelikte belirtildiği şekliyle kıyas yöntemine göre %100 ücretsiz tahsisat sağlanır. Ücretsiz tahsisat miktarı her bir alt tesis özelinde Başkanlıkça ilan edilecek kıyas değeri, sektörel faaliyet katsayısı ile alt tesis özelinde faaliyet seviyelerinin çarpılmasıyla elde edilecek değere eşittir.

(5) Pilot dönemin her bir yılına ilişkin kıyas değerleri alt tesislere ilişkin doğrulama raporları teslim edildikten sonra Ulusal Tahsisat Planı'nda ilan edilir.

(6) Pilot dönem uygulamasını başlatabilmek amacıyla Başkanlık tarafından ETS kapsamındaki işletmelere avans tahsisat verilerek piyasa işlemleri başlatılabilir. Verilen avans tahsisat miktarı, işletmelerin ilgili sistem yılı için hak ettikleri ücretsiz tahsisat miktarlarından İşlem Kayıt Sistemindeki hesaplarına mahsuplaşarak transfer edilir.

(7) Avans tahsisat verilen işletmenin kapanması durumunda 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun ilgili hükümleri uygulanır.

(8) Pilot dönemde karbon kredisi kullanımı yoluyla denkleştirme yapılarak esneklik mekanizması uygulaması yürütülmez.

(9) Pilot dönemde piyasaya sunulan tahsisatlar sadece pilot dönemdeki yükümlülüklerin yerine getirilmesi için kullanılır. Pilot döneme ilişkin piyasa işlemleri 30 Nisan 2029 tarihinde kadar devam eder. Bu tarihten sonra pilot döneme ait tahsisatlar geçerliliğini yitirmiş olur. Bu tarih itibarıyla yükümlüğünü yerine getirmemiş işletmeler olması durumunda 7552 sayılı Kanunun 9 uncu maddesinin beşinci fıkrası uyarınca yükümlülükleri birinci uygulama döneminin ilk yılı yükümlülüğüne eklenir.

(10) Pilot uygulama döneminde, idari para cezaları %80 oranında indirilmek suretiyle uygulanır.

(11) Birinci uygulama dönemi, 2028 yılına ait sera gazı emisyonları ile başlayıp kategori B ve kategori C tesislerini kapsar. 1. Uygulama dönemi 2035 yılına ait sera gazı emisyonları ile sona erer.

(12) Birinci uygulama dönemi iki alt dönem şeklinde uygulanacak olup, birinci alt dönem 2028-2030 yıllarına ait sera gazı emisyonlarını; ikinci alt dönem ise 2031-2035 yıllarına ait sera gazı emisyonlarını kapsamaktadır.

(13) Birinci uygulama döneminin birinci alt dönemine ilişkin yıllık kıyas değerler, alt tesislere ilişkin doğrulama raporları teslim edildikten sonra Ulusal Tahsisat Planında ilan edilir. İkinci alt döneme ilişkin kıyas değer ise, ikinci alt dönemin tamamı için ikinci alt dönemin başlayacağı sistem yılından önceki takvim yılının Kasım ayının son iş gününe kadar ilan edilir.

(14) Pilot dönem ve uygulama dönemlerine ilişkin hususlar Başkanlık tarafından çıkarılacak usul ve esaslar ile belirlenir.

Sera Gazı Emisyon İzni

GEÇİCİ MADDE 2- (1) 7552 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 3 yıl içerisinde Emisyon Ticaret Sistemi kapsamı dahilinde yer alacak işletmeler sera gazı emisyon izni almak zorundadır. Üç yıllık süre içerisinde işletmelerin; ETS kapsamında faaliyetlerine devam edebilmeleri için, bir kereye mahsus olmak üzere sera gazı emisyon izinlerinin olduğu varsayılır. Gerekli görüldüğü takdirde Karbon Piyasası Kurulu kararı doğrultusunda Başkanlık; bu fıkrafta yer alan süreyi, bitim tarihlerinden itibaren iki yıla kadar uzatmaya yetkilidir.

İzleme Metodolojisi Planı

GEÇİCİ MADDE 3- (1) İşletmeler tarafından hazırlanacak ilk İzleme Metodolojisi Planları 2025 yılı Aralık ayı son iş gününe kadar elektronik ortamda Başkanlığa sunulur. Başkanlık, gerekli gördüğü durumda bu süreyi uzatabilir.

Düzenleyici işlem

MADDE 39- (1) Bu Yönetmelikte aksine hüküm bulunmadıkça bu Yönetmeliğin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Başkanlıkça belirlenir.

Yürürlükten kaldırılan yönetmelik

MADDE 40- (1) 17/05/2014 tarihli ve 29003 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Sera Gazı Emisyonlarının Takibi Hakkındaki Yönetmelik yürürlükten kaldırılmıştır. 17/05/2014 tarihli ve 29003 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Sera Gazı Emisyonlarının Takibi Hakkındaki Yönetmelik’e yapılmış atıflar bu Yönetmeliğe yapılmış sayılır.

Yürürlük

MADDE 41 – (1) Bu Yönetmelik, yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 42 – (1) Bu Yönetmelik hükümleri Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı tarafından yürütülür.

EK-1: FAALİYET KATEGORİLERİ

1. Aşağıda verilen eşik değerleri, genel olarak üretim kapasitelerine veya verimlere atıfta bulunmaktadır. Aynı tesis içerisinde aynı kategoriye tekabül eden birçok faaliyetin yürütüldüğü durumda söz konusu faaliyetlerin kapasiteleri toplanır.

2. Bir tesisin toplam anma ısı gücü hesaplandığında, tesis dahilindeki yakıtların yakılmakta olduğu, onun parçası olan bütün teknik ünitelerin anma ısı güçleri toplanır. Bu üniteler her türde kazan, brülör, türbin, ısıtıcı, ocak, insineratör, kalsinatör, döner fırın, fırın, kurutucu, motor, yakıt hücresi, kimyasal döngüsel yakma ünitesi, yakma bacası ve termal veya katalitik yakma sonrası üniteyi bulundurabilir. Anma ısı gücü 3 megawatt (MW)'ın altında olan ve münhasır olarak biyokütle kullanan üniteler, bu hesaplamada dikkate alınmayacaktır. Münhasır olarak biyokütle kullanan üniteler, sadece ünitenin başlatılmasında veya kapatılmasında fosil yakıtların kullanıldığı üniteleri de ihtiva etmektedir.

Faaliyetler	Sera gazları
Toplam anma ısı gücü 20 MW ve üzeri tesislerde yakıtların yakılması (tehlikeli veya evsel atıkların yakılması hariç).	Karbon dioksit
Toplam anma ısı gücü 20 MW ve üzeri yakma üniteleri kullanılarak petrol rafinasyonu	Karbon dioksit
Kok üretimi.	Karbon dioksit
Metal cevheri (sülfür cevheri dâhil) kavrulması, sinterlenmesi veya peletlenmesi.	Karbon dioksit
Kapasitesi 2,5 ton/saat ve üzeri olan, sürekli döküm de dâhil olmak üzere, demir, temper ve/veya çelik üretimi ve dökümü (birincil veya ikincil ergitme).	Karbon dioksit
Toplam anma ısı gücü 20 MW ve üzeri yakma üniteleri kullanılarak demir içeren metallerin (demirli alaşımlar dâhil) üretimi veya işlenmesi. (İşleme; haddeleme, yeniden ısıtma, tav fırınları, metal işleme, dökümhaneler, kaplama ve dekapajı da ihtiva eder.)	Karbon dioksit
Birincil alüminyum veya alümina üretimi.	Karbon dioksit ve perflorokarbonlar
Toplam anma ısı gücü 20 MW ve üzeri yakma üniteleri kullanılarak ikincil alüminyum üretimi.	Karbon dioksit
Toplam anma ısı gücü (indirgeme maddesi olarak kullanılan yakıtlar dâhil) 20 MW ve üzeri yakma üniteleri kullanılarak alaşımların üretimi, rafine edilmesi, dökümhane dökümü, vb. dâhil olmak üzere demir dışı metallerin üretimi veya işlenmesi.	Karbon dioksit
Günlük kapasitesi 500 ton ve üzeri döner fırınlarda veya günlük kapasitesi 50 tonu aşan diğer ocaklarda klinker üretimi.	Karbon dioksit
Günlük kapasitesi 50 ton ve üzeri döner fırınlarda veya diğer ocaklarda kireç üretimi veya dolomitin veya magnezitin kalsinasyonu.	Karbon dioksit

Günlük ergitme kapasitesi 20 ton ve üzeri cam elyafı da dâhil olmak üzere cam üretimi.	Karbon dioksit
Günlük üretim kapasitesi 75 ton ve üzeri, özellikle çatı kiremitleri, tuğlalar, refrakter tuğlalar, karolar, taş ürünler veya porselen olmak üzere, pişirme ile seramik ürünlerin üretimi.	Karbon dioksit
Günlük ergitme kapasitesi 20 ton ve üzeri, cam, taş veya cüruf kullanılarak mineral elyaf yalıtım malzemesi üretimi.	Karbon dioksit
Toplam anma ısı gücü 20 MW ve üzeri yakma üniteleri kullanılarak alçı taşının kurutulması veya kalsinasyonu veya alçı panoların ve diğer alçı taşı ürünlerinin üretimi.	Karbon dioksit
Odundan veya diğer lifli malzemelerden selüloz üretimi.	Karbon dioksit
Günlük üretim kapasitesi 20 ton ve üzeri, kâğıt, mukavva veya karton üretimi.	Karbon dioksit
Toplam anma ısı gücü 20 MW ve üzeri yakma ünitelerinin kullanılarak petrol, katran, kraking ve damıtma kalıntıları gibi organik maddelerin karbonizasyonunu da içeren karbon siyahı üretimi.	Karbon dioksit
Nitrik asit üretimi.	Karbon dioksit ve diazot oksit
Adipik asit üretimi.	Karbon dioksit ve diazot oksit
Glioksal ve glioksilik asit üretimi.	Karbon dioksit ve diazot oksit
Amonyak üretimi.	Karbon dioksit
Günlük üretim kapasitesi 100 ton ve üzeri kraking, reforming, kısmî veya tam yükseltgenme veya benzeri işlemler ile büyük hacimli organik kimyasal maddelerin üretimi.	Karbon dioksit
Günlük üretim kapasitesi 5 ton ve üzeri hidrojen (H ₂) ve sentez gazının üretimi	Karbon dioksit
Soda külü (Na ₂ CO ₃) ve sodyum bikarbonat (NaHCO ₃) üretimi.	Karbon dioksit

EK- 2: SERA GAZI EMİSYONLARI

1. Karbon Dioksit (CO₂)
2. Metan (CH₄)
3. Diazot Oksit (N₂O)
4. Hidroflorokarbonlar (HFC'ler)
5. Perflorokarbonlar (PFC'ler)
6. Sülfür Hegzaflorid (SF₆)

EK-3 : SERA GAZI EMİSYON İZİNİ BAŞVURUSUNDA SUNULMASI GEREKEN BİLGİ VE BELGELER

Sera gazı emisyon izni başvurusunda, İşletme tarafından aşağıdaki hususlara dair bilgi, belge ve raporların sunulması zorunludur:

- 1) İşletmenin gerçek kişi olması halinde kimlik bilgileri,
- 2) İşletmenin tüzel kişi olması halinde, tüzel kişinin ticaret unvanı ve sicil numarası ve varsa üst kuruluşunun ticari unvanı ve sicil numarası,
- 3) İdari ve kamu kurum ve kuruluşu olması halinde adı,
- 4) İşletmenin adresi ve iletişim bilgileri,
- 5) Tesisin tanımı ve adresi,
- 6) Tesisin ne zaman devralındığı,
- 7) Kapsama dahil faaliyette, sera gazı emisyonuna sebep olacak kullanılan hammadde ve yardımcı maddeleri hakkında bilgi,
- 8) Kapsama dahil faaliyet tanımı ve faaliyetlerin yürütülmesinden kaynaklanan sera gazı emisyonunu izleme sırasında kullanılacak izleme planı ve planın dahil ettiği yöntem ve yöntemleri,
- 9) Tesiste sera gazı emisyonlarını izleme ve raporlama için yetkili personelin veya ekibin olduğuna ilişkin belgeler,
 - a) Kategori C tesisler için: üniversitelerin 4 yıllık eğitim veren fakültelerinin mühendislik bölümlerinden veya bu bölümlere denk olduğu yetkili makamlarca kabul edilen yabancı fakülte veya yüksekokullardan mezun olan ve sera gazı izleme ve raporlama alanında en az 3 yıl tecrübeli asgari 2 personel bulundurulması,
 - b) Kategori B tesisler için: üniversitelerin 4 yıllık eğitim veren fakültelerinin mühendislik bölümlerinden veya bu bölümlere denk olduğu yetkili makamlarca kabul edilen yabancı fakülte veya yüksekokullardan mezun olan ve sera gazı izleme ve raporlama alanında en az 2 yıl tecrübeli asgari 1 personel bulundurulması,
 - c) Bünyelerinde yukarıda belirtilen niteliklere sahip personel bulundurmeyan firmalar aynı kriterleri sağlayan danışmanlık firmalarını görevlendirirler.
- 10) Değerlendirme süreci sırasında Başkanlık tarafından talep edilen her türlü ek bilgi ve belge,
- 11) Başvuru bedelinin ödendiğine dair belge.

EK-4 İZLEME METODOLOJİSİ PLANININ ASGARİ İÇERİĞİ

İzleme metodolojisi planı asgari olarak aşağıdaki bilgileri içermelidir:

1) Tesis hakkında genel bilgiler:

- a) Tesis ve işletmeyi tanımlamaya yönelik bilgiler;
- b) İzleme metodolojisi planının versiyonunu, yetkili makam tarafından onaylanma tarihini ve hangi tarihten itibaren geçerli olduğunu tanımlayan bilgiler;
- c) Özellikle yürütülen ana süreçlerin açıklaması, emisyon kaynaklarının listesi, ana malzeme ve enerji akışlarının anlaşılmasını sağlayan bir akış diyagramı ve tesisin planı dahil olmak üzere tesisin açıklaması;
- ç) En az aşağıdaki bilgileri içeren bir diyagram:
 - Tesisin teknik unsurları, emisyon kaynaklarının yanı sıra ısı üreten ve tüketen birimlerin tanımlanması;
 - Tüm enerji ve malzeme akışları, özellikle kaynak akışları, ölçülebilen ve ölçülemeyen ısı, ilgili durumlarda elektrik ve atık gazlar;
 - Ölçüm noktaları ve ölçüm cihazları;
- d) Söz konusu tesiste veya kalıcı jeolojik depolamada kullanılmak üzere ölçülebilir ısı, ara ürünler, atık gazlar veya CO₂ transferi için diğer ETS tesislerine veya ETS dışı kuruluşlara yapılan bağlantıların listesi ve açıklaması, bağlı tesisin veya kuruluşun adı ve adresi ve bir irtibat kişisi;
- e) Tesis içinde izleme ve raporlama sorumluluklarının atanması ve sorumlu personelin yetkinliklerinin yönetilmesine ilişkin bilgiler;
- f) İzleme metodolojisi planının uygunluğunun düzenli olarak değerlendirilmesine yönelik tesisle ilgili olan tüm veri kalemleri için izleme yöntemlerinin mevcut olması;
- g) Veri akışı ve kontrol faaliyetlerinin yazılı prosedürlerine ilişkin bilgiler.

2) Alt tesisler hakkında bilgiler:

- a) Her bir alt tesis için, üretilen ürünlerin ve malların ve bunların ilgili PRODCOM kodlarının kaydını tutma prosedürüne ilişkin bilgiler;
- b) Her bir alt tesisin sistem sınırları, hangi teknik birimlerin dahil edildiğinin açıkça tanımlanması, yürütülen süreçlerin ve hangi girdi malzemelerinin ve yakıtların, hangi ürünlerin ve çıktıların hangi alt tesise atfedildiğinin bir açıklaması; karmaşık alt tesisler olması durumunda, bu alt tesisler için ayrı bir ayrıntılı akış diyagramı eklenmesi;
- c) Isı tedarik sistemleri, ortak kullanılan kazanlar ve kombine ısı ve enerji üniteleri de dahil olmak üzere birden fazla alt tesise hizmet veren tesis kısımlarının açıklaması;
- ç) Her bir alt tesis için, ilgili olduğu durumlarda, birden fazla alt tesise hizmet eden tesislerin parçalarına ve bunların emisyonlarının ilgili alt tesislerle ilişkilendirme yöntemlerine ilişkin açıklama.

3) Tesis düzeyinde izleme yöntemleri:

- a) Tesis genelinde ısı ithalatı, üretimi, tüketimi ve ihracatı dengesini ölçmek için kullanılan yöntemlerin açıklaması;

b) Veri boşluklarının ve çifte sayımın önlenmesini sağlamak için kullanılan yöntemlerin açıklanması.

4. Alt tesis düzeyinde izleme yöntemleri:

- a) Doğrudan emisyonlarını ölçmek için kullanılan yöntemlerin açıklaması, uygulanabilir olduğu durumlarda, alt tesise atfedilen ölçüme dayalı metodolojilerle izlenen kaynak akışlarının veya emisyonların mutlak miktarını veya yüzdesini ölçme yöntemi de dahil olmak üzere açıklaması;
- b) Uygulanabildiği yerlerde, yakıtlarda bulunan enerjinin ihracatı ile yakıtlardan gelen enerji girdisinin miktarlarını ve emisyon faktörlerini atfetmek ve ölçmek için kullanılan yöntemlerin açıklaması;
- c) Ölçülebilir ısı ithalatı, ihracatı, tüketimi ve üretiminin miktarlarını ve varsa emisyon faktörlerini ilişkilendirmek ve ölçmek için kullanılan yöntemlerin açıklaması;
- ç) Elektrik tüketim ve üretim miktarlarını ve varsa elektrik tüketimin değiştirilebilir kısmını ölçmek için kullanılan yöntemlerin açıklaması;
- d) Uygulanabildiği yerlerde, atık gaz ithalatı, ihracatı, tüketimi ve üretiminin miktarlarını, enerji içeriklerini ve emisyon faktörlerini atfetmek ve ölçmek için kullanılan yöntemlerin açıklaması;
- e) Uygulanabildiği yerlerde, ithal veya ihraç edilen transfer CO₂ miktarlarını atfetmek ve ölçmek için kullanılan yöntemlerin açıklaması;
- f) Her bir ürün kıyaslama alt tesis için, ürünün yıllık üretimini ölçmek için kullanılan yöntemlerin bir açıklaması,

İzlenecek ve raporlanacak parametreleri ölçmek için kullanılan yöntemlerin açıklamaları, ilgili olduğu durumlarda, hesaplama adımlarını, veri kaynaklarını, hesaplama formüllerini, ölçüm birimi de dahil olmak üzere ilgili hesaplama faktörlerini, verilerin doğrulanması için yatay ve dikey kontrolleri, örnekleme planlarının temelini oluşturan prosedürleri, ilgili şemaya atıfta bulunularak kullanılan ölçüm ekipmanlarını ve bunların nasıl kurulup bakımlarının yapıldığına dair bir açıklamayı ve ilgili analitik prosedürleri uygulayan laboratuvarların listesini içermelidir.

Her bir ilgili hesaplama formülü için planda gerçek verilerin kullanıldığı bir örnek bulunmalıdır.

EK-5: FAALİYET SEVİYELERİNE İLİŞKİN VERİ TOPLAMA PARAMETRELERİ

1. TESİSLERE İLİŞKİN GENEL FAALİYET VERİLERİ

1.1. Tesisin ve işletmenin tanımlanması

Bu bölüm en azından aşağıdaki bilgileri içermekle birlikte Başkanlık bu kapsamı genişletebilir.

- a) Tesisin adı ve açık adresi;
- b) İşlem Kayıt Sisteminde yer alan tesise ait kayıt numarası;
- c) Sera Gazı Emisyon İzni belgesi,
- ç) İşletmecinin veya farklı bir yetkilendirilmiş bir temsilcinin yetkilendirildiğine ilişkin belge ile birlikte adı, açık adresi ve irtibat bilgileri

1.2. Doğrulayıcı bilgileri

Bu bölüm en azından aşağıdaki bilgileri içermekle birlikte Başkanlık bu kapsamı genişletebilir.

- a) Doğrulayıcının veya farklı bir yetkilendirilmiş bir temsilcinin yetkilendirildiğine ilişkin belge ile birlikte adı, açık adresi ve irtibat bilgileri
- b) TÜRKAİ tarafından verilen kayıt numarası.

1.3. Faaliyet bilgileri

Bu bölüm en azından aşağıdaki bilgileri içermekle birlikte Başkanlık bu kapsamı genişletebilir.

- a) Yönetmelik'in EK-1'i uyarınca tesiste yürütülen faaliyetlerin listesi;
- b) (a) bendi kapsamında tesiste yürütülen faaliyetlere ilişkin olarak tüm alt tesislerin listesi/tesis bilgileri
- c) (a) ve (b) bendi kapsamında Tesisin yürüttüğü faaliyetlerin ilgili NACE ve PRODCOM kodu,
- ç) Tesis faaliyetlerinden kaynaklı varsa ısı transferi bilgileri,

1.4. Söz konusu tesiste ölçülebilir ısı, ara ürünler, atık gazlar veya CO₂ transferi için diğer ETS tesislerine veya ETS dışı tesislere yapılan bağlantıların listesi

Bu bölüm, bağlı her tesis veya işletme için en azından aşağıdaki bilgileri içermekle birlikte Başkanlık tarafından kapsamı genişletilebilir.

- a) Bağlı tesis veya işletmenin adı;
- b) Bağlantı türü (girdi veya çıktı, ölçülebilir ısı, atık gazlar, CO₂);
- c) Tesis veya işletmenin kendisi ETS kapsamında ise İşlem Kayıt Sistemi numarası ve Sera Gazı Emisyon İzni, irtibat kişisi;
- d) Tesis veya işletmenin kendisi ETS kapsamında değil ise, işletmenin adı ve açık adresi, irtibat kişisine ait adı açık adresi ve irtibat bilgileri.

2. YILLIK VERILER

2.1. Tesis düzeyinde ayrıntılı yıllık doğrulanmış emisyon verileri

Bu bölüm en azından aşağıdaki bilgileri içermekle birlikte Başkanlık bu kapsamı genişletebilir.

- a) Her bir kaynak akışı için; Faaliyet verileri, kullanılan hesaplama faktörleri, fosil yakıt emisyonları, biyokütleden kaynaklanan emisyonlar, proses girdisi olarak yakıtlar kullanılıyorsa dahil Net Kalorifik Değerden (NKD) hesaplanan enerji girdisi;
- b) Sürekli emisyon izleme sistemlerinin kullanıldığı her bir emisyon kaynağı için; fosil yakıt emisyonları, biyokütleden kaynaklanan emisyonlar, sera gazı konsantrasyonunun ve baca gazı akışının yıllık saatlik ortalaması; emisyonlarla ilişkili enerji girdisi için ikame veriler;
- c) Ürün kıyası dışında diğer kıyas yaklaşımı kullanılması durumunda belirlenen fosil ve biyokütle emisyonları, varsa emisyonlarla ilişkili enerji girdisi için ikame veriler;
- ç) Transfer edilen ve teslim alınan CO₂ miktarı.

2.2. Alt tesis başına yıllık emisyonlar

Bu bölüm, her bir alt tesise atfedilebilecek emisyon miktarını tanımlayan bir emisyon dengesi hesabını içerir.

2.3. Tesis genelinde yıllık ısı ithalatı, üretimi, tüketimi ve ihracatı dengesi

Bu bölüm en azından aşağıdaki bilgileri içermekle birlikte Başkanlık bu kapsamı genişletebilir.

- a) Tesiste kullanılan malzemelerde ve yakıtlarda bulunan toplam enerji girdisi miktarı;
- b) Varsa, ithal edilen atık gazların enerji içeriği;
- c) Varsa, diğer doğrudan teknik olarak bağlı ETS tesislerine veya ETS dışı tesislere ihraç edilen yakıtlardaki enerji miktarı;
- ç) Varsa, diğer ETS tesislerine veya ETS dışı tesislere ihraç edilen atık gazların enerji içeriği;
- d) Elektrik üretimi için kullanılan yakıtlardan gelen enerji girdisi miktarı;
- e) Yakıt kıyasına dayalı alt tesislerine atfedilen yakıtlardan gelen enerji girdisi miktarı
- f) Ölçülebilir ısı üretimi için kullanılan yakıt girdisi miktarı;
- g) Tesiste üretilen toplam ölçülebilir ısı miktarı;
- ğ) ETS kapsamındaki tesislerden ithal edilen net ölçülebilir ısı miktarı;
- h) ETS kapsamında olmayan tesislerden ve işletmelerden ithal edilen net ölçülebilir ısı miktarı;
- ı) Tesis içinde elektrik üretimi için tüketilen ölçülebilir ısı miktarı net miktarı;
- i) Tesis içindeki ürün kıyasına dayalı alt tesisler için tüketilen net ölçülebilir ısı miktarı;
- j) ETS tesislerine ihraç edilen net ölçülebilir ısı miktarı;
- k) ETS kapsamında olmayan tesislere veya işletmelere ihraç edilen net ölçülebilir ısı miktarı;
- l) Bölgesel ısıtma amacıyla ihraç edilen net ölçülebilir ısı miktarı;
- m) Isı kıyasına dayalı alt tesislere atfedilebilen net ölçülebilir ısı miktarı;
- n) Isı kayıplarının miktarı, ((a)'dan (m)'ye kadar olan maddelerde belirtilen verilere dahil edilmemiş olanlar)

2.4. Enerjinin alt tesislere yıllık olarak atfedilmesi

Bu bölüm en azından aşağıdaki bilgileri içermekle birlikte Başkanlık kapsamı genişletebilir.

- a) İlgili emisyon faktörleri de dahil olmak üzere yakıtlardan ve malzemelerden gelen enerji girdisi miktarının aşağıdaki her alt tesis için verilmesi:
 - Her bir ürün kıyasına dayalı alt tesis,
 - Her bir ısı kıyasına dayalı alt tesis ve bölgesel ısıtma alt tesisi;
 - Her bir yakıt kıyasına dayalı alt tesis,
- b) İthal edilen ölçülebilir ısı miktarı:
 - Her bir ürün kıyasına dayalı alt tesise göre;
 - Nitrik asit ürün kıyası alt tesislerinden;
- c) İhraç edilen ölçülebilir ısı miktarı:
 - Her bir ürün kıyasına dayalı alt tesis,

2.5. Tesis genelinde yıllık elektrik ithalat, üretim, tüketim ve ihracat dengesi

Bu bölüm en azından aşağıdaki bilgileri içermekle birlikte Başkanlık tarafından kapsam genişletilebilir.

- a) Yakıtlardan üretilen toplam elektrik miktarı;
- b) Üretilen toplam diğer elektrik miktarı;
- c) Şebekeden veya diğer tesislerden ithal edilen toplam elektrik miktarı;
- ç) Şebekeye veya diğer tesislere ihraç edilen toplam elektrik miktarı;

2.6. Tesiste tüketilen toplam elektrik miktarı;

2.7. Alt tesisler için ilave yıllık veriler

Bu bölüm en azından aşağıdaki bilgileri içermekle birlikte Başkanlık tarafından kapsam genişletilebilir.

- a) ETS kuruluşlarından veya süreçlerinden ithal edilen alt tesise atfedilen ölçülebilir ısı miktarı;
- b) Tesisin yürüttüğü faaliyetler ve alt tesisler ile ilgili NACE(4'lü) ve PRODCOM kodu,,
- c) (b) bendinden istisna olarak, karbon kaçağı ısı kıyaslama alt tesisi için, ölçülebilir ısı'nın ETS kapsamında olmayan tesislere veya kuruluşlara ihraç edilmesi durumunda, bu tesislerin veya kuruluşların NACE-4 kodları,
- ç) Uygulanabilir ve işletme için mevcutsa, her bir alt tesis için, ithal veya ihraç edilen ölçülebilir ısı ile ilgili yakıt karışımının emisyon faktörü;
- d) Varsa, her bir alt tesis için, ithal ve ihraç edilen atık gazların miktarı ve emisyon faktörü;
- e) Uygulanabilirse, her bir alt tesis için, ithal ve ihraç edilen atık gazların enerji içeriği (net kalorifik değer).

2.8. Ürün kıyaslama alt tesisleri için yıllık faaliyet verileri

Bu bölüm en azından aşağıdaki bilgileri içermekle birlikte Başkanlık bu kapsamı genişletebilir:

- a) Faaliyet kapsamında belirtilen ürünün, yıllık üretim verileri;

- b) PRODCOM kodları da dahil olmak üzere (NACE 4'lü) alt tesis sınırları dahilinde üretilen ürünlerin bir listesi;
- c) Diğer alt tesislerden, tesislerden veya diğer kuruluşlardan ithal veya ihraç edilen transfer edilen CO2 miktarı;
- ç) Ürün kıyaslama alt tesisleri kapsamındaki ara ürünlerin ihracat veya ithalat miktarı;
- d) Uygulanabilir olması halinde, ilgili ürün kıyaslama alt tesisinin sistem sınırları içinde üretilen ve söz konusu ürün kıyaslama alt tesisinin sistem sınırları içinde veya dışında yakma, emniyet amaçlı yakma* hariç, ölçülebilir ısı, ölçülemeyen ısı veya elektrik üretimi amacıyla kullanılmayan atık gazların miktarı, enerji içeriği ve emisyon faktörü.

* Emniyet amaçlı yakma: Güvenlik nedeniyle ilgili izinler dahilinde pilot yakıtların ve yüksek oranda dalgalanan miktarlardaki üretim sonucu ortaya çıkan veya artık gazların atmosferik bozulmalara açık bir üniteye yakılması anlamına gelir.

EK- 6: SERA GAZI EMİSYONLARI İZLEME VE RAPORLAMA İLKELERİ

1. Karbondioksit Emisyonlarının İzlenmesi

Emisyonlar hesaplama veya doğrudan ölçüm yolu ile izlenmelidir.

1.1. Hesaplama Hesaplama aşağıda verilen formül ile yapılmalıdır:

Emisyon Miktarı = Faaliyet verisi × emisyon faktörü × oksidasyon faktörü

Faaliyet verisi (kullanılan yakıt, üretim hızı gibi) tedarik verisi veya ölçüm şeklinde izlenmelidir.

Başkanlıkça kabul edilen emisyon faktörleri kullanılmalıdır. Faaliyete has emisyon faktörleri bütün yakıtlar için kullanılabilir. Önceden belirlenmiş olan emisyon faktörleri, ticari olmayan yakıtlar (lastikler gibi atık yakıtlar ve sınai proses gazları) dışında kalan bütün yakıtlar için Başkanlığın uygun görüşü alınır. Rafineriler için Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli (IPCC) tarafından belirlenmiş olan emisyon faktörleri, Başkanlığın uygun görüşü üzerine kabul edilir. Biyokütle için emisyon faktörü sıfır kabul edilir.

Emisyon faktörünün karbonun bir kısmının oksidasyona uğramadığını dikkate almaması halinde, ilave bir oksidasyon faktörü kullanılır. Faaliyete has emisyon faktörleri hesaplanmış ve halihazırda oksidasyonu dikkate alıyor ise, oksidasyon faktörü kullanılmamalıdır. Her bir faaliyet, tesis ve yakıt için ayrı bir hesaplamada bulunulacaktır.

1.2. Ölçüm

Emisyonların ölçümü, Başkanlıkça uygun bulunan ve ilgili tebliğlerde yer alan standart metotlar ile yapılır ve doğruluğu hesaplanmış emisyonlar ile teyit edilir.

2. Diğer Sera Gazı Emisyonlarının İzlenmesi

Başkanlıkça uygun bulunan ve ilgili tebliğlerde yer alan standart metotlar kullanılmalıdır.

3. Emisyonların Raporlanması

Her bir işletme tarafından bir tesis için hazırlanacak rapor, aşağıdaki bilgileri ihtiva etmelidir:

A. Tesis belirleyici bilgiler;

- Tesisin ismi,
- Tesisin posta kodunu da ihtiva eden adresi,
- Tesiste yürütülen ve EK-1’de belirtilen faaliyetlerin tipi ve sayısı,
- Tesisin irtibat noktasının adres, telefon, faks ve e-posta adresi,
- Tesisin sahibinin ve var ise ana firmanın ismi, - Tesisin koordinat verileri.

B. EK-1’de yer alan, tesis sınırları içerisinde yürütülen ve emisyonları hesaplanan her bir faaliyet için;

- Faaliyet verisi,
- Emisyon faktörleri,
- Oksidasyon faktörleri,
- Toplam emisyonlar, - Belirsizlikler.

C. EK-1’de yer alan, tesis sınırları içerisinde yürütülen ve emisyonları ölçülen her bir faaliyet için;

- Toplam emisyonlar,
- Ölçüm metodlarının güvenilirliği üzerine bilgiler, - Belirsizlikler.

D. Yanma emisyonları için rapor, faaliyete has emisyon faktörünün belirlenmesi sırasında dikkate alınmamış ise oksidasyon faktörlerini ihtiva etmelidir.

EK-7: SERA GAZI EMİSYONLARI DOĞRULAMA İLKELERİ

Genel Prensipler 1. EK-1’de listelenen her faaliyetten kaynaklanan emisyonlar doğrulamaya tabidir.

2. Doğrulama sürecinde, izleme planı, sera gazı emisyon raporu ve bir önceki yıla ait izleme verileri dikkate alınır. Doğrulama; izleme sistemlerinin ve emisyonlara ilişkin raporlanan veri ve bilgilerin güvenilirliğine ve doğruluğuna matuf olarak hazırlanır ve aşağıdaki hususlar dikkate alınır:

- (a) Raporlanan faaliyet verileri ve ilgili ölçüm ve hesaplamalar,
- (b) Emisyon faktörlerinin seçimi ve kullanımı,
- (c) Toplam emisyonların belirlenmesine matuf hesaplamalar ve
- (ç) Ölçüm yapılmış olması halinde ölçüm metotlarının seçimi ve kullanılmasının uygunluğu.

3. Raporlanan emisyonlar, güvenilir veri ve bilgiler yüksek bir kesinlik seviyesinde emisyonların belirlenmesine imkan veriyor ise doğrulanmalıdır. Yüksek kesinlik seviyesi, işletmenin aşağıda sıralanan kriterleri sağlayabilmesine bağlıdır:

- (a) Raporlanan verilerde tutarsızlık olmamalıdır.
- (b) Veriler, uygun bilimsel ve teknik standartlara göre toplanmalıdır.
- (c) Tesisin konu ile ilgili bütün kayıtları eksiksiz ve tutarlı olmalıdır.

4. Doğrulayıcı kuruluş, doğrulama kapsamındaki bütün sahalara ve bilgilere erişim hakkına sahip olacaktır.

5. Doğrulayıcı kuruluş, tesisin Başkanlığa kayıtlı olup olmadığını kontrol edecektir.

Metot Stratejik Analiz

Doğrulama, tesiste yürütülen bütün faaliyetlerin stratejik analizine dayalı olacaktır. Bu, doğrulayıcı kuruluşun bütün faaliyetler ve onların emisyonları hakkında genel bir görüşe sahip olmasını gerektirir.

Proses Analizi

Doğrulayıcı kuruluş, veri ve bilgilerin doğruluğunu belirlemek üzere yerinde incelemelerde bulunmalıdır.

Risk Analizi

Doğrulayıcı kuruluş, tesisteki bütün emisyon kaynaklarını, tesis emisyonlarına katkıda bulunan her bir kaynağın verisini güvenilirliği açısından değerlendirmeye tabi tutacaktır.

Doğrulayıcı kuruluş, güvenilirlik analizi sonuçlarına dayanarak yüksek hata riski olan kaynakları ve izleme ve raporlama prosedürlerinin toplam emisyonların belirlenmesinde hata meydana gelmesine katkıda bulunabilecek diğer yönlerini açıkça belirlemekle mükelleftir. Analiz, özellikle emisyon faktörlerinin seçimi ve her bir kaynağın emisyonlarının belirlenmesi için gerekli hesaplamaları ihtiva etmelidir.

Doğrulayıcı kuruluş, işletme tarafından belirsizlik derecesini azaltmaya matuf olarak uygulanan etkin risk kontrol metotlarını dikkate alır.

Rapor

Doğrulayıcı kuruluş, sera gazı emisyon raporunun uygun olup olmadığını belirterek, doğrulama süreci üzerine bir rapor hazırlar. Bu raporda, yürütülen işe ilişkin bütün hususlar

belirtilir. Şayet, doğrulayıcı kuruluşun görüşüne göre toplam emisyonlarda maddi hata yok ise, sera gazı emisyon raporunun uygun olduğu belirtilir.

Doğrulayıcı Kuruluş İçin Asgari Yeterlilik İhtiyaçları

Doğrulayıcı kuruluş; işletmeden bağımsız olmalı, faaliyetlerini güvenilir ve objektif şekilde yapmalı ve aşağıda belirtilen konulara hakim olmalıdır:

- a) Çevre Mevzuatı ve ilgili standartlar,
 - b) Doğrulan faaliyetlere ilişkin hukuki, düzenleyici ve idari gereklilikler,
 - c) Özellikle verilerin toplanması, ölçümü, hesaplanması ve raporlanması ile ilgili olarak,
- tesisteki her bir emisyon kaynağını ilgilendiren bütün bilgilerin üretimi.